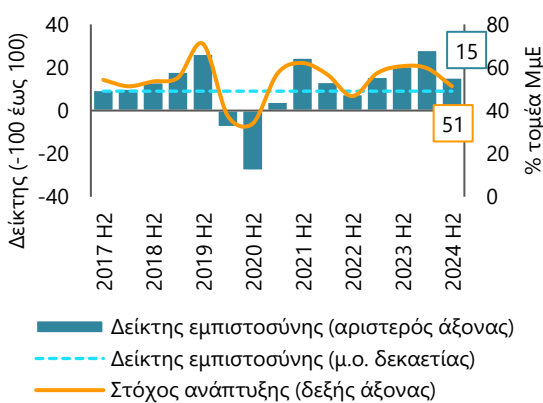

Διέπρεψαν οι στρατηγικά ώριμες επιχειρήσεις, επιδεικνύοντας εξαιρετική ικανότητα πλοήγησης σε ένα ρευστό περιβάλλον

Η συνεχώς αυξανόμενη παγκόσμια αβεβαιότητα θέτει το κρίσιμο ερώτημα της επίδρασής της στην αναπτυξιακή πορεία των ελληνικών επιχειρήσεων. Η Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της ΕΤΕ, μέσα από την τακτική έρευνά της σε 600 επιχειρήσεις, επιβεβαιώνει το αποτύπωμα της συνεχιζόμενης πίεσης στις προσδοκίες των επιχειρήσεων. Αυτό ωστόσο που εντυπωσιάζει είναι η ανθεκτικότητά τους σε σύγκριση με προηγούμενες κρίσεις, καθώς και τα σημαντικά οφέλη για εκείνες που υιοθέτησαν στρατηγικές ενεργητικής αντίδρασης στις εξωτερικές προκλήσεις.

Η αναθεώρηση των προσδοκιών ζήτησης οδηγεί σε υποχώρηση του Δείκτη Εμπιστοσύνης των ΜμΕ

Δείκτης Εμπιστοσύνης ΜμΕ

Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων, για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100) προσδοκιών σε επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών έως €10 εκ.

Πηγή: Έρευνα Συγκυρίας ΕΤΕ

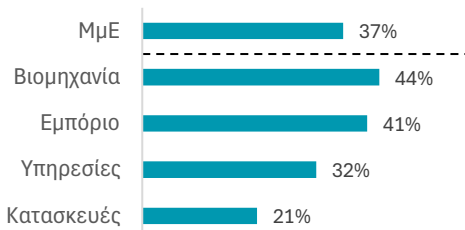
Υποχώρηση της τάξης των 13 μονάδων κατέγραψε ο Δείκτης Εμπιστοσύνης των ΜμΕ κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2024, παραμένοντας ωστόσο πάνω από το μέσο όρο της τελευταίας δεκαετίας (15 μονάδες σήμερα, έναντι μέσου όρου 9). Η πτώση αυτή, που παρατηρείται σε όλους τους κλάδους και τα μεγέθη, αντανακλά εν μέρει μια διόρθωση μετά τις ιστορικά υψηλές προσδοκίες του προηγούμενου εξαμήνου, οι οποίες δεν επιβεβαιώθηκαν. Στον ίδιο τόνο, κάμψη παρουσίασε το ποσοστό του τομέα που προωθεί στρατηγικές ανάπτυξης, παραμένοντας ωστόσο σε υγιή επίπεδα (51% έναντι 60% το προηγούμενο εξάμηνο).

Οι παραπάνω ενδείξεις αποτυπώνουν τη στάση αναμονής που έχουν υιοθετήσει οι ΜμΕ, η οποία μπορεί εν πολλοίς να αποδοθεί στην αυξανόμενη πίεση του εξωτερικού

περιβάλλοντος. Συγκεκριμένα, η παγκόσμια αβεβαιότητα (όπως αυτή εκτιμάται από τον σχετικό δείκτη του Economist Intelligence Unit) προσέγγισε στα τέλη 2024 επίπεδα 50% υψηλότερα από τον μακροπρόθεσμο μέσο όρο της. Η επιδείνωση αυτή δεν έχει περάσει απαρατήρητη από τις ελληνικές ΜμΕ (με τη διαχρονική συσχέτιση του δείκτη αβεβαιότητας με το δείκτη εμπιστοσύνης των ΜμΕ να αγγίζει το 45%). Ειδικότερα, το 37% των ΜμΕ δηλώνει μεγαλύτερη πίεση από εξωτερικούς παράγοντες, με τη βιομηχανία και το εμπόριο (κυρίως το χονδρικό) να επηρεάζονται περισσότερο λόγω της υψηλής τους έκθεσης στις διαταραχές των διεθνών εμπορικών ροών.

Οι ΜμΕ αποδεικνύονται ανθεκτικές έναντι της εξωγενούς αβεβαιότητας

ΜμΕ με επιδείνωση εξωτερικού περιβάλλοντος (% τομέα ΜμΕ)

Πηγή: Έρευνα Συγκυρίας ΕΤΕ

Η επιδείνωση του εξωτερικού περιβάλλοντος, διαχρονικά, επηρεάζει τόσο τις επενδυτικές αποφάσεις όσο και τη ρευστότητα των επιχειρήσεων. Κατά την τελευταία πενταετία – που περιλαμβάνει την πανδημία και την ενεργειακή κρίση – τα 2/3 των επιχειρήσεων που επηρεάστηκαν από δυσμενείς εξωτερικές συνθήκες αναγκάστηκαν είτε να αναβάλουν επενδύσεις είτε να αθετήσουν τρέχουσες υποχρεώσεις. Συνεπώς, το κρίσιμο ερώτημα είναι αν αυτό θα επαναληφθεί στην τρέχουσα συγκυρία.

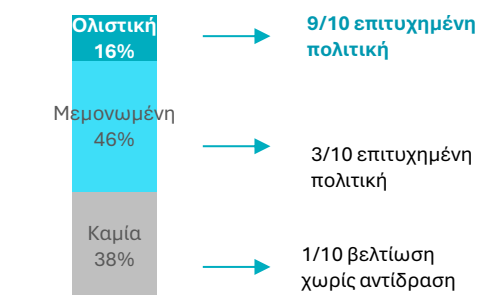
Οι πρώτες ενδείξεις από την τρέχουσα έρευνά μας είναι θετικές, υποδηλώνοντας ότι οι διαδοχικές κρίσεις των τελευταίων ετών έχουν «ωριμάσει» και ενδυναμώνει τις ελληνικές επιχειρήσεις. Όσον αφορά τα επενδυτικά σχέδια, σταθερή εμφανίζεται η διάθεση στους περισσότερους κλάδους. Ακόμα και οι έντονα πιεζόμενοι τομείς της βιομηχανίας και του χονδρικού εμπορίου, ενώ φαίνεται σε

ένα βαθμό να περιορίζουν την υψηλή επενδυτική δυναμική τους, η πλειοψηφία των επιχειρήσεων εξακολουθεί να στοχεύει σε ανάπτυξη (61% και 56% του τομέα, αντίστοιχα), παραπέμποντας περισσότερο σε στάση αναμονής, παρά σε επενδυτική κόπωση. Ακόμα πιο θετική είναι η εικόνα σε όρους ανθεκτικότητας και χρηματοοικονομικής υγείας, με το ποσοστό των ΜμΕ που αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα ρευστότητας να παραμένει κοντά στο ιστορικό χαμηλό του (12% το δεύτερο εξάμηνο του 2024 έναντι 9%, αντίστοιχα). Υπό αυτές τις συνθήκες, οι ΜμΕ δηλώνουν αύξηση πωλήσεων της τάξης του 5% το 2024, ενώ αναμένουν τη διατήρηση αυτού του ρυθμού και το 2025 (προσδοκίες συμβατές με τις εκτιμήσεις της ΕΤΕ για τις επιχειρηματικές πωλήσεις).

Υψηλή η αποτελεσματικότητα των ενεργητικών στρατηγικών αντίδρασης στις συνθήκες εξωτερικής πίεσης

Εμβαθύνοντας περαιτέρω, η ανάλυσή μας αποκαλύπτει σημάδια ωρίμανσης στις ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις, καθώς σημαντικό ποσοστό αναγνωρίζει τρόπους να αντισταθμίσει εξωτερικούς κινδύνους, επιτυγχάνοντας υψηλά ποσοστά επιτυχίας. Ενδεικτικά, διερευνήθηκε η διαταραχή των εμπορικών ροών από τη

Αντίδραση ΜμΕ στην εξωτερική πίεση
(% βιομηχανικών ΜμΕ με ουσιώδη επίδραση)

Πηγή: Έρευνα ΣυγκυρίαςΕΤΕ

διώρυγα του Σουέζ το προηγούμενο έτος και η επίδρασή της στις ελληνικές βιομηχανίες, έναν κλάδο με έντονη εξάρτηση από διεθνείς εμπορευματικές ροές. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, καταλυτικός αποδείχθηκε ο ρόλος της προσαρμοστικότητας των ίδιων των επιχειρήσεων στις προκλήσεις του περιβάλλοντος, με 62% αυτών να εφαρμόζει ενεργητικές πολιτικές, όπως (i) προσαρμογή τιμών, (ii) αλλαγή προμηθευτών ή/και (iii) διαφοροποίηση καναλιών διανομής. Η αποτελεσματικότητα αυτών των στρατηγικών ήταν εντυπωσιακή, κυρίως για τις επιχειρήσεις που υιοθέτησαν συνδυαστικά τις τρεις παραπάνω πολιτικές: το 85% αυτών κατάφερε να περιορίσει σημαντικά την επίδραση των γεωπολιτικών αβεβαιοτήτων (έναντι 26% αυτών που εφάρμοσαν μόνο μία ενέργεια).

Τα παραπάνω αποτελέσματα αποτελούν ένα ευοίωνο δείγμα γραφής για την ανθεκτικότητα και την ωριμότητα των ΜμΕ, αναδεικνύοντας τη δυνατότητα του τομέα να διατηρήσει αναπτυξιακή πορεία σε ένα ασταθές γεωπολιτικό περιβάλλον. Παράλληλα, ωστόσο, αποτελούν ένα κάλεσμα αφύπνισης για τις υπόλοιπες επιχειρήσεις του κλάδου, καθώς χωρίς την υιοθέτηση ενεργητικών στρατηγικών (κατανόηση της συγκυρίας, ολοκληρωμένος σχεδιασμός και έγκαιρη λήψη αποφάσεων), η ψαλίδα μεταξύ αυτών και των στρατηγικά προσανατολισμένων ΜμΕ θα διευρύνεται διαρκώς.

Η μελέτη μπορεί να ανευρεθεί στην ιστοσελίδα του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας, στην ενότητα Μελέτες και Οικονομικές Αναλύσεις (Κατηγορία Ελληνική Επιχειρηματικότητα): <https://www.nbg.gr/el/omilos/meletes-oikonomikes-analuseis/reports/smes-2024-h2>

Αθήνα, 21 Ιανουαρίου 2025